

ERFGOEDCEL
**DENDER
LAND**

tenera

MAGAZINE OVER ERFGOED IN DENDERLAND

SPORT
& SPEL

Welkom

Wie schrijft die blijft. En dus kozen we bij Erfgoedcel Denderland voor een magazine op papier, zoals vroeger. Zonder digitaal geswip of paywalls op het scherm. Neen, lekker leesvoer om te verslinden en om wekenlang te laten liggen op je salontafeltje. Deze eerste editie van tenera heeft meteen wat kuitentbijters voor je in petto. De wielermicrobe zit diep in onze streek en we groeven met plezier in menig archief op zoek naar de verhalen van sportief Denderland: van velodromen tot roeiboten op het water. We herontdekten – niet geheel tegen onze zin – het spelplezier op de kermis, erkend door Unesco trouwens.

Maar sport en spel zijn meer dan enkel trappen, lopen of scoren. Ook de duivensport, ooit een populair tijdverdrijf in cafés en volkswijken, hoort daarbij. De spanning hing (en hangt nog steeds) letterlijk in de lucht bij deze sport. Of is het toch eerder spelen met de duiven?

Met tenera – vernoemd naar de oude naam voor de Dender – brengen we het erfgoed van sport en spel opnieuw onder de aandacht, helemaal in lijn met het thema van Erfgoeddag op zondag 27 april. Of je nu een wielierliefhebber, een kaartspeler of een nostalgische spelfanaat bent, dit nummer heeft iets voor jou. Duik mee in het verleden en ontdek hoe onze sportieve en speelse geschiedenis nog altijd doorleeft in het heden. Veel leesplezier!

Wie is Erfgoedcel Denderland?

Erfgoedcel Denderland werkt rond het immaterieel en roerend erfgoed van Aalst, Denderleeuw, Erpe-Mere, Haaltert, Lede en Ninove.

De medewerkers zetten hun schouders onder het identificeren, bewaren en ontsluiten van het regionale culturele erfgoed in al haar vormen en eigenheid. Ze ondersteunen erfgoedzorgers en diverse erfgoed gemeenschappen, stimuleren een bloeiend en verbonden erfgoedveld en realiseren inspirerende en gemeenschapsvormende projecten.

www.erfgoedceldenderland.be

@ erfgoed_denderland

f Erfgoedcel Denderland

Meer weten over Erfgoedcel Denderland en op de hoogte blijven?

Schrijf je in op onze nieuwsbrief.

Inhoud

2	Welkom	22	De vijf van Lucien Van Impe
4	We spelen een spel vanavond!	24	Honderd jaar spelplezier en familietraditie op de voor
6	Verrassend sportief	26	'k Zie zo gere m'n duivenkot
8	Kaatsen. Dé volkssport van de Denderstreek	28	Heilige Veerle: de duiven en de slimme pastoor
12	Belot, een tijdloos tijdverdrijf	29	Niets zo duurzaam als een La Lédoise
13	Sportief langs het erfgoed van stroom en spoor	30	Langs de Dender
14	Koers in beeld	32	Erfgoedplek in de kijker
17	Programma Erfgoeddag	34	Woudloperskeuken
21	Willy De Bruyn, vergeten sportheld die liever man dan kampioene wilde zijn	35	Puzzelplezier

We spelen een spel vanavond!

“Mijn favoriet? RoboRally, een spel uit de jaren '70. Het is chaotisch, ongelooflijk grappig en eigenlijk wint niemand echt, want het draait om elkaar zo veel mogelijk dwarsbomen”, zegt Geert Bulens, medewerker van spellenwinkel Hermelijn.

Elk jaar verschijnen er honderden nieuwe spellen en heruitgaven van klassiekers. Waar vroeger slechts een paar grote producenten de markt domineerden, kan tegenwoordig iedereen met een goed idee een spel ontwikkelen. Geert zag de evolutie van dichtbij: “Vroeger waren gezelschapsspelletjes vooral iets voor kinderen. Mijn ouders speelden hoogstens eens een kaartspel. Vandaag zijn bordspellen enorm populair bij volwassenen. Veel klassiekers, zoals Monopoly, Stratego, Scrabble of Risk, dateren al uit de jaren '50 en blijven populair.” Dat merkt Geert ook tijdens de spelavonden die hij organiseert. “Iedereen kent deze spellen. Ze zijn ook ideaal om te spelen met mensen die minder goed Nederlands spreken, omdat ze tegelijkertijd toegankelijk zijn.”

ERFGOEDDAG Op Erfgoeddag kan je terecht bij NW in Aalst voor een gezellige spelletjesnamiddag met uitleg door Hermelijn.

Geert Bulens met een nieuwe editie van zijn lievelingsspel RoboRally.

6x verrassend sportief

EN GARDE

Wist je dat de oudste schermclub ter wereld ontstond rond 1600 in Gent toen ridders het tegen elkaar opnamen met het zwaard? Schermen groeide ondertussen uit tot een Olympische sport en ook in Aalst is er een bloeiende gemeenschap. Floret, degen en sabel zijn de drie wapens gebruikt in de duels. Een duel is als een schaakspel, een schermer verdedigt zijn terrein en probeert de tegenstrever binnen de tijd te treffen en zelf zo weinig mogelijk geraakt te worden.

ERFGOEDDAG Op Erfgoeddag geeft Scherma initiaties op de Oude Vismarkt in Aalst.

SUSKEWIET

Een vinken-zetting is een oude volkssport uit Oost- en West-Vlaanderen. Ook vandaag nog kan je in Herdersem, Haaltert en Lede tussen april en augustus vinkeniers terugvinden, met een vinkenkooi voor zich en een telstok in de hand. De vink heeft een uur lang de tijd om zoveel mogelijk "suskewiet" te zingen. De vinkenier turft op de stok tot zo'n 800 streepjes. Maar soms zingt een vogeltje tot wel 1000 keer! De vogels worden in een 'reke' geplaatst – een rij met ongeveer 2,4 meter tussenruimte.

IN DE ROOS

Balboogschieten gaat terug tot de 12e eeuw. Met een geweer in de vorm van een kruisboog worden kogelballetjes naar een staande wip of vogelrek geschoten. De kogelballetjes bestaan uit een mengsel van lood, antimoon en tin en worden door de schutter zelf ter plaatse gegoten. Vandaag zijn er nog acht balboogmaatschappijen in België, waarvan drie in Aalst: Sint-Servatius, De Klauwaerts en de Ware Vrienden.

MET VLAG EN WIMPEL

Er wordt nog in heel wat gemeenten in Denderland gevendelzwaaid. Op de foto zie je Alkuone uit Aalst. Jaarlijks treden zij op tijdens de Ommegang op de Grote Markt in Brussel. Ze bezitten een indrukwekkende collectie vlaggen, elk met hun eigen verhaal. Wist je dat het een eer is om tijdens een trouwceremonie op de Alkuone-vlag te mogen stappen? Dit privilege is exclusief voor (oud-)leden en symboliseert verbondenheid.

ERFGOEDDAG Op Erfgoeddag vendelzwaait Alkuone op het Utopiaplein in Aalst om 16.15 uur. Voorafgaand is er een lezing van Luc Vanderhelst over vlaggen uit Aalst om 15.00 uur.

BOLLEN OVER DE CAFÉVLOER

Vloerbollen is een oude volkssport waarbij spelers in teams van drie houten bollen over de cafévloer rollen. Elke ploeg heeft een kleur: rood of groen. Het doel? De bollen zo dicht mogelijk bij een afgesproken punt – de stek – te krijgen. In Café Ter Groene Poorte in Haaltert markeren twee tegels met cirkels de stek. Alle bollen die het dichtste tegen de stek liggen, tellen als punten voor die ploeg.

ERFGOEDDAG Op Erfgoeddag kan je een initiatie vloerbollen volgen in Café De Groene Poorte in Haaltert.

HONDEN BAAS

Al sinds 1922 vindt in Appelterre begin oktober de jaarlijkse hondenkoers plaats. Een vijftigtal honden worden verdeeld in verschillende categorieën: van mini tot groot. Zij leggen zo snel mogelijk een parcours doorheen de straten af. De koers ontstond ooit als wedenschap tussen enkele boeren die tijdens het afromen van de melk hun honden, die de zware melkkarren trokken, tegen elkaar lieten racen. De winnaar kreeg toen een druppel jenever, vandaag krijgt elke hond een prijs.

KAATSEN IN HERDERSEM

De opslag gebeurt met de blote hand. De andere spelers dragen een handschoen.

Kaatsen. Dé volkssport van de Denderstreek

Iedereen kent wel de uitspraak ‘de bal terugkaatsen’. Maar wie weet nog wat kaatsen écht is? Tot enkele decennia geleden was het dé volkssport van de Denderstreek. Elk dorp had minstens één ploeg en vaak werden ook straat-, wijk-, familie- en zelfs bedrijfsploegjes gevormd. Maar ondanks de rijke traditie beoefenen en kennen vandaag slechts enkelingen de sport. Wat is er gebeurd met deze ooit zo populaire sport?

“Je hebt er niet veel voor nodig: een kaatsbal, een handschoen en een groot terrein.”

KAATSERS UIT DE JAREN 1920

Kaatsen was lang één van de enige sporten die met een lange broek werd gespeeld.

KAATSEN IN 1916 IN HAALERT

Kaatsen gebeurde toen nog gewoon op straat. De opkomst was enorm.

Waar er in de jaren 1950 nog honderden ploegen actief waren, blijven er vandaag maar een handvol kaatsclubs over in Vlaanderen. In Denderland wordt de sport op slechts enkele plekken nog beoefend: in Herdersem, Ninove en Okegem. “Deze kaatsploegen spelen een wekelijkse competitie tussen april en september, voornamelijk tegen Waalse ploegen, waar het kaatsen nog steeds veel sterker leeft”, aldus Eddy Boulonne, voorzitter van de kaatsclub uit Herdersem. Eddy is bovendien ook organisator van het Vlaams kampioenschap én zoon van één van de beste kaatsspelers die we in de streek ooit gekend hebben (n.v.d.r. Raymond Boulonne).

SPORT VAN HET VOLK

“Nochtans was de Denderstreek tot enkele decennia geleden hét kloppend hart van het kaatsen in Vlaanderen”, gaat Eddy verder. “Het gebied waarin de sport werd beoefend, strekte zich uit langs de Dender en via de Schelde tot in Antwerpen. Ook in Brussel en de zuidrand werd er gekeatst.”

Een populaire theorie is dat schippers uit Wallonië, die via de Dender naar Antwerpen voeren, de sport meebrachten. Mensen hier zagen het kaatsen van die schippers en leerden zo het spel. “Het was dan ook een echte volkssport, voor de gewone man en zeker geen sport voor de elite”, vertelt Dirk De Boeck, heemkundige en ex-kaatser. “Je hebt er niet veel

voor nodig: een kaatsbal, een handschoen en een groot terrein.”

ACHTERUITGANG DOOR HET VOETBAL

Dat laatste is helaas ook één van de redenen waarom het kaatsen meer en meer verdween na de Tweede Wereldoorlog. “Vroeger werd kaatsen op straat gespeeld, en het verkeer werd gewoon even tegengehouden”, vertelt Dirk. “Maar met de toename van het autoverkeer werd dat onmogelijk.” Daarnaast won het voetbal vanaf de jaren 1940 enorm aan populariteit. De opkomst van de televisie versterkte deze trend: kaatsen is moeilijk in beeld te brengen door de vele dode momenten, terwijl voetbal veel dynamischer oogt.

EDDY BOULONNE,

voorzitter van Kaatsclub De Sportvrienden in Herdersem. Samen met Ronny De Wolf en Johnny Dellaert zet hij zich in om meer jeugd bij de sport te betrekken.

DIRK DE BOECK,

Dirk De Boeck, ex-kaatser en lid van de Heemkundige Kring in Erpe-Mere met kaatshandschoen en kaatsballetje.

“Een kaatswedstrijd kan makkelijk enkele uren duren. En vaak ook flink uitlopen”, lacht Eddy. “Leuk in een tijd waar een kaatswedstrijd als namiddagvullend programma diende én je tegelijk enkele pintjes kon drinken als toeschouwer. Maar lastig voor live televisie. Het probleem is ook dat weinig mensen de spelregels kennen, zelfs de sportcommentatoren niet. Nochtans is kaatsen met een beetje achtergrondkennis best goed te volgen.”

WAT IS KAATSEN?

Hét kaatsen bestaat eigenlijk niet. Het kaatsen zoals het vandaag in de Denderstreek gespeeld wordt, heet ‘jeu de pelote’ of ‘kaatsen met de grote bal’. Maar de benaming ‘kaatsen’ werd doorheen de tijd voor een groot gamma aan balsporten gebruikt.

Algemeen wordt het kaatsen in de loop van de geschiedenis omschreven als een spel waarbij op een kleine bal werd geslagen. Meestal met de hand, maar vanaf

de late middeleeuwen verschijnen er varianten waarbij een racket of handschoen worden gebruikt (deze zijn vandaag nog het meest bekend als tennis of squash). De elite speelde voornamelijk op overdekte kaatsbanen, maar tegelijk ontwikkelde zich een toegankelijker kaatspel in openlucht op straten en pleinen.

Het kaatsen gaat ver terug in de tijd. Dat kaatsen al in de 13e eeuw werd beoefend vinden we terug in tal van historische bronnen. Een ordonnantie uit 1296 verbood het spel op het kerkhof van Oudenaarde. Daarnaast beschrijft een juridisch document uit 1431, ‘Een Tractaet vanden Caetspele’, zelfs de toenmalige spelregels. Daaruit blijkt dat de puntentelling van toen nog steeds dezelfde is als vandaag: 15-30-40-Game, net zoals in het tennis. Ook het balletje vertoont heel wat gelijkenissen met de moderne kaatsbal: hard en zwaar. In tegenstelling tot nu werden de spelregels pas vooraf afgesproken,

plaatselijke reglementen waren dus zeker mogelijk. En ongetwijfeld ook veel discussies achteraf.

VOLKSSPORT ONDER DRUK

Hoewel kaatsen niet verdwenen is, staat de sport toch onder druk. “Het jaarlijks Vlaams Kampioenschap in Herdersem bewijst dat er nog steeds interesse is: in één week tijd komen meer dan 1500 toeschouwers kijken,” vertelt Eddy. Toch ziet hij ook de sport achteruitgaan. “Het aantal actieve spelers daalt, en daardoor verdwijnen veel ploegen. We moeten jonge mensen echt opnieuw warm maken voor de sport. Gelukkig hebben wij sinds dit jaar opnieuw een jeugd ploeg met kadetten en we geven jaarlijks initiaties kaatsen aan de lagere scholen.”

Een stap in de goede richting is alvast de aandacht voor kaatsen op Erfgoeddag. “Hopelijk kunnen we zo mensen overtuigen om de sport te leren kennen en zelf eens een balletje te slaan”, besluit Dirk.

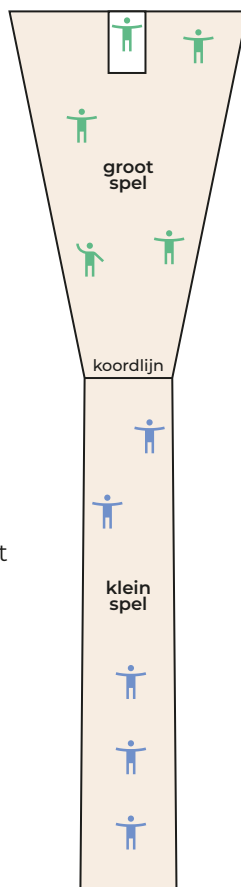
Een standaard kaatsterrein

HOE SPEEL JE 'JEU DE PELOTE'?

Kaatsen doe je op een plein van zo'n 72 meter lang. Teams tellen vijf spelers, elke ploeg staat op één kant van het veld: het groot en het klein spel. De grens tussen beide kanten heet de koordlijn.

- **Opslag:** een speler uit het groot spel slaat de bal onderhands – met blote hand – na een korte aanloop naar de tegenpartij die klaarstaat om de bal 'te keren' of terug te slaan.
- **Terugslaan:** de tegenstanders proberen de bal zo ver mogelijk terug te slaan. Zolang de bal in het spel blijft, wordt deze heen en weer gekeerd.
- **Kaats:** wanneer de bal tot stilstand komt zonder dat er een direct punt is gescoord, wordt de plek gemarkeerd met een kaats zoals op de foto.
- **Wissel:** zijn er twee kaatsen gemarkeerd, dan wisselen de teams van rol. Het nieuwe opslagteam moet de bal vervolgens voorbij de kaats slaan om punten te scoren.

De puntentelling is identiek als aan tennis en een ploeg wint wanneer ze als eerste 13 spellen wint.

ERFGOEDDAG

Je kan op Erfgoeddag op heel wat plaatsen terecht om kaatsers aan het werk te zien. In Erpe-Mere wordt een toernooi gespeeld tussen twee jeugd-ploegen. Ondertussen krijg je uitleg en kan je een initiatie volgen. Ook in Lede, Haaltert en Ninove zie je kaatsers aan het werk. Van 7 tot 12 juli 2025 vindt het Vlaams Kampioenschap kaatsen plaats in Herderssem. Op 28 juni kan je in Denderleeuw terecht voor 'Kosjing op de Plesj'.

KAATS ZETTEN

Een kaats wordt geplaatst op het punt waar de bal tot stilstand komt.

Belot, een tijdloos tijdverdrijf

“Ik leerde het spel van mijn vader, die het op zijn beurt van mijn opa leerde” zegt Wim Daelman, enthousiast belotter en organisator van de Belotopia-competitie in Aalst. “Het wordt dus echt van generatie op generatie doorgegeven.” Kaartspelen als wiezen, hartenjagen en manillen zijn al generaties lang een vast ritueel in Vlaanderen. Maar langs de Dender heeft vooral Belot een stevige fanclub. Maar hoe speel je dit kaartspel nu eigenlijk?

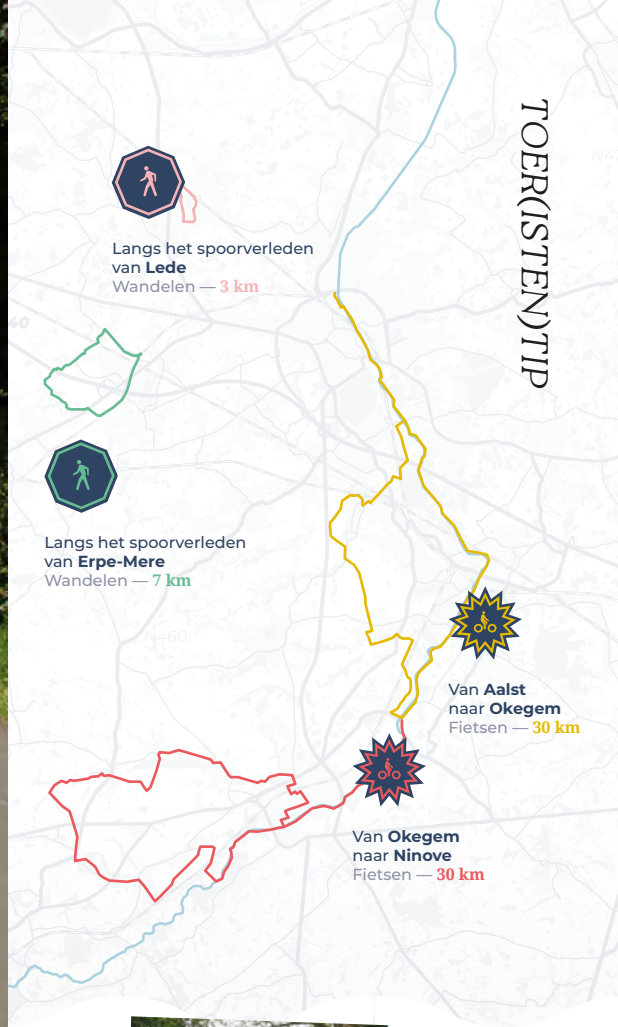
Belot speel je met 32 kaarten, vier spelers en vooral veel bravoure. Eerst wordt er geboden om te bepalen welke troefkleur zal heersen, waarna het spel losbarst. Slimme spelers kunnen scoren door slagen te winnen en combinaties te maken, zoals de beruchte 'belot'— een koning en een vrouw van de troefkleur. Strategie en geheugen zijn cruciaal, wat betekent dat het niet zomaar een spel is voor eender wie.

Belot zou rond 1914 in Parijs zijn ontstaan, als een elegante afstamming van het 17e eeuwse klaverjassen. Vlaamse arbeiders en mijnwerkers die in Wallonië de kost verdienden, brachten het mee naar huis. Sindsdien is het een vaste waarde op cafés of op familiefeesten wanneer na de koffie de verveling dreigt toe te slaan.

Belotters verenigen zich ook vandaag nog in lokale cafés, parochiezaaltjes, trefcentra en aan de keukentafel om zich met elkaar te meten. Zo ook in Aigem, waar er op woensdagnamiddagen door de kaartclub een belotting gehouden wordt. “Met een inzet van €2 moet je het voor het prijzengeld niet doen, toch nemen onze belotters elke twee weken enthousiast de kaarten tegen elkaar op!” zegt Paulette De Block van OKRA Aigem.

“Belotten is een perfecte mix tussen geluk en kunde.”

Dit is er dus eentje voor de doorgewinterde kaartliefhebbers, de tactische denkers en iedereen die graag een beetje stoeft over zijn kaartkunsten. “Belotten is een perfecte mix tussen geluk en kunde”, besluit Wim met een knipoog.

Sportief langs het erfgoed van stroom en spoor

Fietsen of wandelen en erfgoed ontdekken? Met de brochure #STROOM fiets en wandel je langs het industriële verleden van Denderland.

Met twee fietslussen tussen Aalst en Ninove en twee wandelingen in Erpe-Mere en Lede ontdek je verrassende erfgoedverhalen: over fabrieken en schouwven, schiptrekkers en pendelaars, kaaien en perrons, textiel en lucifers, sluizen en bruggen, verdwenen sporen en stations ... Verhalen over stoom en over stroom.

ERFGOEDDAG Op Erfgoeddag kan je de #STROOM-brochure gratis verkrijgen in verschillende gemeenten. Alle informatie daarover vind je op pagina 20.

Haal jouw exemplaar van de brochure #STROOM – Erfgoed langs spoor en Dender nu in huis. Alle info via erfgoedceldenderland.be/stream.

Liever digitaal? In de ErfgoedApp vind je de gratis #STROOM-videoguide.

Koers

VELODROOM OP DE GENTSESTEENWEG

Wist je dat Aalst een eigen wielerpiste had? In 1911 werd ter hoogte van de Welvaartstraat een houten velodroom feestelijk ingehuldigd. Zelfs buitenlandse wielerkampioenen namen het ooit hier tegen elkaar op. Maar de wielerpiste was geen lang leven beschoren. In 1916 werd de velodroom afgebroken en het hout werd opgestookt. Tijdens de Eerste Wereldoorlog kampten de Aalstenaars immers met een groot tekort aan brandhout.

HET PALMARES VAN FRANS MELCKENBEECK UIT LEDE

Frans Melckenbeeck is ereburger van Lede en dat is gezien zijn palmares niet te verwonderen. Als profrenner boekte Melckenbeeck overwinningen in Luik-Bastenaken-Luik (1963), een rit in de Ronde van Frankrijk (1963), de Omloop het Volk (1964), een rit in Parijs-Nice (1964) en ritten in de Ronde van België (1967). Tot op vandaag organiseren de Melckenbeeckvrienden de Grote Prijs Frans Melckenbeeck in Lede.

RONDE VAN VLAANDEREN VOOR AMATEURS IN DENDERLEEUV

Bij de Ronde denk je misschien niet meteen aan Denderleeuw, maar wist je dat de Ronde van Vlaanderen voor amateurs hier in de jaren 1960, 1970 en 1980 aankwam? Op deze finishfoto uit 1975 is Eddy Copmans nipt de snelste!

KAMIEL 'BOERKEN' BEECKMAN

Kamiel 'Boerken' Beeckman uit Meerbeke baatte Sportcafé K. Beeckman uit in de Burchtstraat in Ninove. Als profrenner boekte hij ritzeges in de Ronde van België (1935 en 1939) en een overwinning in Luik-Bastenaken-Luik (1944).

Hij dankte zijn bijnaam aan zijn rol in het peloton: hij reed vaak als knecht voor onder meer Edgar De Caluwé uit Denderwindeke. Samen gaven ze hun naam aan de Grote Prijs Beeckman – De Caluwé, die van 1943 tot 2023 gereden werd.

CRITERIUM: RENNERS OP CAPUCIENENLAAN IN 1936

Wielrennen is altijd al bijzonder populair geweest in Denderland. Het Aalsterse criterium kent dan ook een rijke geschiedenis. Reeds in 1934 werd het criterium georganiseerd. Op deze foto uit 1936 zien we de renners op de Capucienenlaan in Aalst. Vanaf 1966 werd de wedstrijd officieel een natourcriterium dat daags na het einde van de Ronde van Frankrijk gereden werd. Daarmee is het ook het oudste natourcriterium van het land. Renners als Rik Van Steenbergen, Eddy Merckx en Lucien Van Impe prijken op de erelijst. Ook vandaag nog kan je heel wat kampioenen van dichtbij zien strijden voor een ereplaats.

EERSTE EDITIE RONDE VAN VLAANDEREN MET AANKOMST IN MEERBEKE

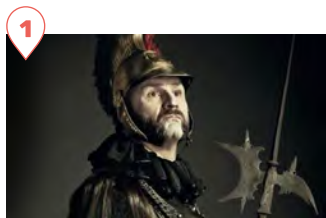
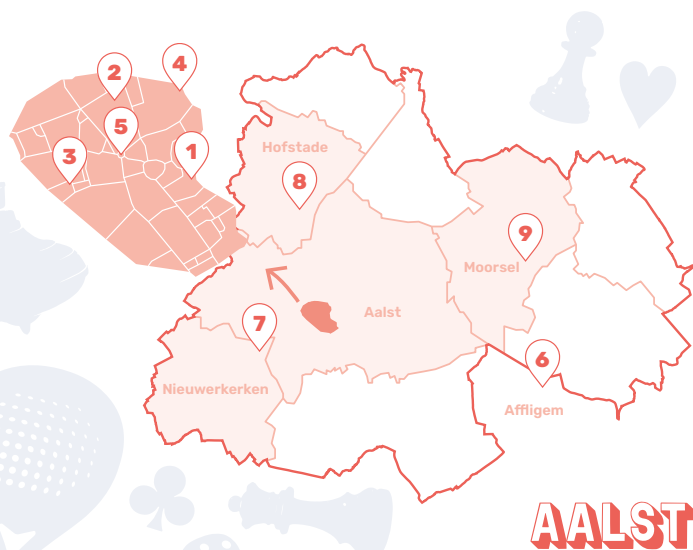
Meerbeke zal voor velen altijd synoniem blijven voor de aankomst van de Ronde Van Vlaanderen. De eerste keer dat de ronde hier aankwam was in 1973, met winst voor Eric Leman. De Ninoofse deelgemeente zou de aankomstplaats blijven tot 2011, waarna de eindmeet werd getrokken in Oudenaarde.

Programma

Erfgoeddag 2025

Zondag 27 april 2025

1

SPEKTAKEL EN DEMONSTRATIE

Leer zwaardvechten, schermen en de chirurgijn kennen

Gasthuys Stedelijk Museum en Stadsarchief Aalst

Zwaardvechters gespot! Ontmoet het Middeleeuws Genootschap De Witte Kaproenen en schermclub Scherma en ontdek wapens uit de museumcollectie. Smeed een zwaard (of iets kleiner) als een echte smid en verzorg als een heuse chirurgijn. Dit is meteen ook je laatste kans om de tentoonstelling 'In onze handen' te bezoeken.

🕒 11.00 - 18.00 uur
📍 Oude Vismarkt en 't Gasthuys Stedelijk Museum (Oude Vismarkt 13)

1

TENTOONSTELLING

Vergeten sporten: van vinkenzetting tot gerrebollen

Stadsarchief Aalst

Kleine tentoonstelling met in de loop der jaren verzamelde schenkingen rond minder gekende sporten: van vinkenzetten en gerrebollen tot duivenmelken of kaatsen.

🕒 10.00 - 18.00 uur
📍 Stadsarchief Aalst (Vismarkt 1)

2

LEZING

Met vlag en wimpel: vlaggen uit Aalst

Luk Van Der Helst

Luc Van Der Helst duikt in het vlaggenverleden van Aalst en laat je kennismaken met de traditie van de verenigingsvlaggen: boeiende verhalen over jeugd- en sportverenigingen.

🕒 15.00 - 16.00 uur
📍 Utopia (Utopia 1)

2

SPEL EN QUIZ

Erfgoedspel Historia Utopia

Utopia Aalst en Bazart Aalst

Utopia is verweven met heel wat erfgoedfiguren: van de Zwarte Zusters, over de pupillen, tot Dirk Martens en Louis Paul Boon. In dit erfgoedspel moet je onderzoeken wie het mysterieuze boek 'De gaa'n Ajoin' heeft verduisterd. Het spel duurt een uurtje, de laatste keer starten kan om 17 uur. Ideaal voor het hele gezin om mee te spelen.

🕒 14.00 - 18.00 uur
📍 Utopia (Utopia 1)

2

DEMONSTRATIE

Inhuldiging Dirk Martensmeubel

Utopia Aalst

Bibliotheek Utopia dankt haar naam aan het beroemde boek Utopia van Thomas More. Dit werd voor het eerst gedrukt door Dirk Martens, de Aalsterse pionier in de boekdrukkunst. Op Erfgoeddag vieren we zijn erfenis met de officiële inhuldiging van het Dirk Martensmeubel en een doorlopende demonstratie aan de replica van zijn drukpers.

🕒 14.00 - 18.00 uur
📍 Utopia (Utopia 1)

LEGENDE

- 👤 familietip
- 👶 kindvriendelijk
- 👦 gericht op jongeren
- 🆓 gratis te bezoeken vaste collectie
- 📝 inschrijven verplicht
- 📅 opgelet, andere datum

FOTOVERANTWOORDING Geert De Wolf (1), verz. Stadsarchief Aalst, Boulonne R. (2), verz. stadsarchief Aalst, collectie Jan Louies (2), Alkuone (2), Gert Swillens (3), Iwein De Keyser (5), Vonk (5), Geert Callebaut (7), Erfgoed Hofstade (8), Fred Van Biesen (9), Wouter De Schepper (10), Tine Van Wambeek (11), Lokaal bestuur Haaltert (12), stad Ninove (18-21), stadsarchief Ninove (21)

2

SPEKTAKEL

Met vlag en wimpel: vendelzwaaiers Alkuone

Alkuone

Na de lezing van Luc Van Der Helst kan je ook terecht voor een spektakel van de vlaggenzwaaiers van Alkuone. De vlaggenzwaaiers van Alkuone treden op in de hele wereld. En op Erfgoeddag dus ook in hun thuisstad Aalst.

🕒 16.15 uur

📍 Utopia (Utopia 1)

3

RONDLEIDING

Stadswandeling Kind op kop: met sport en spel

Visit Aalst

Hinkelen op de Hopmarkt, katjetik in de Kattestraat of driloefeningen op de Pupillen. Een gids neemt je mee op een ontdekkingstocht door het stadscentrum. Deze rondleiding op kindermaat is speciaal ontwikkeld voor kinderen van 6 tot 12 jaar en kan in familie- of gezinsverband.

🕒 14.00 - 17.00 uur

📍 Visit Aalst (Hopmarkt 51)

4

SPEL

Terug naar start!

NW Aalst en Hermelijn

NW opent de deuren voor een gezellige gezelschapsspelletjesdag. Het enthousiaste team achter Hermelijn haalt klassieke gezelschapsspelletjes van onder het stof en legt jou met geduld en enthousiasme de spelregels uit. Je springt binnen wanneer het past.

🕒 10.00 - 18.00 uur

📍 NW Aalst (Houtkaai 15)

TIP: Dendy Sundays! Om 11.00 uur kan je ook terecht in de cinema van NW om de film Jumanji te kijken waarin een bordspel centraal staat. Dit wordt gecombineerd met brunch (betalend).

5

RONDLEIDING MET GIDS

Stadhuis & Pupillensite vertelt

Stad Aalst

Tijdens Erfgoeddag nemen gidsen je mee langs de rijke geschiedenis en de toekomstplannen van het Stadhuis & Pupillensite.

🕒 10.00 uur, 10.30 uur,

14.00 uur en 14.30 uur;

Duur rondleiding: 1.5 uur

📍 Oud stadhuis (Grote Markt 1)

5

ZOEKTOCHT

Erfgoedspel voor Aalsterse jeugdbewegingen

Team Jeugd Aalst

Jeugddienst Aalst daagt alle Aalsterse jeugdbewegingen uit voor een grote stadszoektocht. In verschillende teams wordt iedereen naar verschillende plekken in de stad gestuurd, waar ze worden ondergedompeld in de rijke geschiedenis (van de jeugdbewegingen).

🕒 14.00 - 17.00 uur

📍 Grote Markt Aalst

📧 via juliane.vanoudenhove@aalst.be

6

ESCAPE WANDELING

In de sporen van broeder Hildebrand

Vrienden van de Kluis

Vertrek aan de abdij van Affigem voor een wandeling en zoektocht doorheen het Kluisbos.

🕒 12.00 - 16.00 uur

📍 Kerk Abdij van Affigem
(Abdijstraat 6, Affigem)

7

DEMONSTRATIE

Game consoles blazen 50 kaarsjes uit

Odisee Campus Aalst

Exact 50 jaar geleden werd de eerste game gelanceerd die in de huiskamer kon worden gespeeld: PONG. Odisee Hogeschool verzamelt consoles uit elke generatie: van Pong tot de PS5. Niet alleen om te kijken, maar ook om mee te spelen!

⚠️ ZATERDAG 26 APRIL

🕒 10.00 - 14.00 uur

📍 Odisee Hogeschool
(Kwalestraat 154)

8

TENTOONSTELLING

Sport en spel in Hofstade

Erfgoed Hofstade

Ga terug in de tijd met de tentoonstelling rond sport en spelletjes van vroeger. Niet enkel foto's, maar ook heel wat oude voorwerpen zullen te zien zijn. Daarnaast kan je ook volksspelen uitproberen.

🕒 14.00 - 18.00 uur

📍 Parochiaal Centrum
(Hofstade-Dorp 10)

9

LEZING

Honderd jaar Koninklijke Sportclub De Schroevers Moorsel

Heemkundige Kring De Faluintjes

Voetbalclub De Schroevers bestaat precies 100 jaar bestaat. Tijdens deze boeiende vertelavond worden de meest straffe en interessante verhalen in combinatie met heel wat beeldmateriaal uit de doeken gedaan.

⚠️ ZATERDAG 26 APRIL

🕒 19.00 - 22.00 uur

📍 Kantine De Schroevers
(Exterkenstraat 7)

ERPE-MERE

10

DEMONSTRATIE

Reus Ago op trainingsstage

vzw KeeremesTemBeirg

Ago Van den Beirg, de eerste reus van Erpe-Mere werd geboren in de wijk Aaigemberg en is touwtrekker! Hij beoefent het touwtrekken – ooit zelfs een olympische sport – en is daardoor de enige reus ter wereld die achteruit stapt. Op Erfgoeddag zal hij een training demonstreren met zijn dragers, de Agonisten. Je krijgt een blik achter de schermen (of liever, onder de rok van Ago).

🕒 10.30 - 12.00 uur

📍 EMotia

(Oudenaardsesteenweg 456)

TIP: In de daaropvolgende weken kan je nog langskomen in EMotia om Ago te bekijken. Bekijk de website voor aanvangsuren.

11

SPORT EN SPEL

Wedstrijd kaatsen & speelplaatsspelletjes van vroeger

Cultuur- en jeugddienst Erpe-Mere met Heemkundige Kring Erpe-Mere en Kaatsentiteit Vlaanderen

Ontdek meer over de kaatsport en kom een kijkje nemen tijdens de demonstratiewedstrijd van twee regionale jeugd ploegen. Bezoekers kunnen ook zelf op ludieke wijze een balletje slaan. Kinderen vanaf 6 jaar kunnen kennismaken met oude speellaats- en jeugdbewegings-spelletjes.

🕒 14.00 - 17.00 uur

📍 Gemeenteschool Burst
(Molenveld 11)

HAALTERT

12

SPORT EN SPEL Sport en spel in Oiltjert

Gemeente Haaltert in samenwerking met verenigingen

Op de parking van het jeugdheem kan jong en oud zich uitleven met traditionele volksspelen zoals bikkelen, celbadobas, dopspel, ringwerpen en schuifbakken. De cafés rond het plein zorgen voor extra uitdagingen met ludieke cafésporten. Voor kinderen is er o.m. sjoelbakken en kinderbolling.

🕒 10.00 - 16.00

📍 Rond het Sint Goriksplein en de Pastorij

12

POPPENTHEATER 'De Taartdief' door Propop

Gemeente Haaltert

Met prachtige poppen, levendige muziek en een vleugje magie brengt Propop een unieke theaterervaring voor jong en oud. Laat je meevoeren door een betoverende poppenvoorstelling vol humor en spanning!

🕒 14.00 - 15.00 uur

📍 Pastorij Haaltert (Bruulstraat 10)

12

SPORT Initiatie vloerbolling

Patrolders

Bezoekers krijgen een initiatie vloerbollen, leren de techniek van het 'op stek' bollen en schieten en maken kennis met de spelregels en verschillende clubleden. Deelnemers krijgen ook de kans om hun talent als bolder af te toetsen door samen met ervaren spelers een wedstrijd te spelen.

🕒 13.00 - 18.00 uur

📍 Café Ter Groene Poorte (Bruulstraat 4)

12

DEMONSTRATIE, SPORT EN SPEL Vriendschappelijke kaatswedstrijd

De Bellemannen, hobbykaatsers, lokale verenigingen, lokaal bestuur Haaltert

Sport en traditie komen samen in deze unieke wedstrijd tussen de Bellemannen en de hobbykaatsers! Wie wint deze ludieke, maar sportieve uitdaging?

🕒 15.30 - 17.00 uur

📍 Kaatsplein Sint-Gorikskerk (Sint-Goriksplein)

12

TENTOONSTELLING EN WEDSTRIJD Kinderstrips

Lokaal bestuur Haaltert met Haaltertse scholen

Ontdek strips voor jong en oud. Kinderen kunnen zelf een stripverhaal maken en deelnemen aan een wedstrijd. Om 14.30 uur is er een prijsuitreiking door schep van Cultuur Bart Ottoy.

🕒 11.00 - 16.00 uur

📍 Pastorijtuin en De Warande (Bruulstraat 8)

13

14

SPORT EN SPEL

Sport en spel in Denderhoutem

Lokaal Bestuur Haaltert met WZC De Pastorij

Geniet vanaf de voormiddag van een gezellige speldag (volksspelen, gezelschapspelen, petanque) met de bewoners van de Pastorij in de cafetaria. Om 13.30 uur brengt Daria een interactieve voorleessessie voor jong en oud. Aan de bibliotheek van Denderhoutem kunnen kinderen zich uitleven met grote legoblokken, oude spelen en touwtje trek en nog zoveel meer.

📍 WZC De Pastorij (Pastorijweg 2) Bibliotheek Denderhoutem (Nieuwstraat 6a)

15

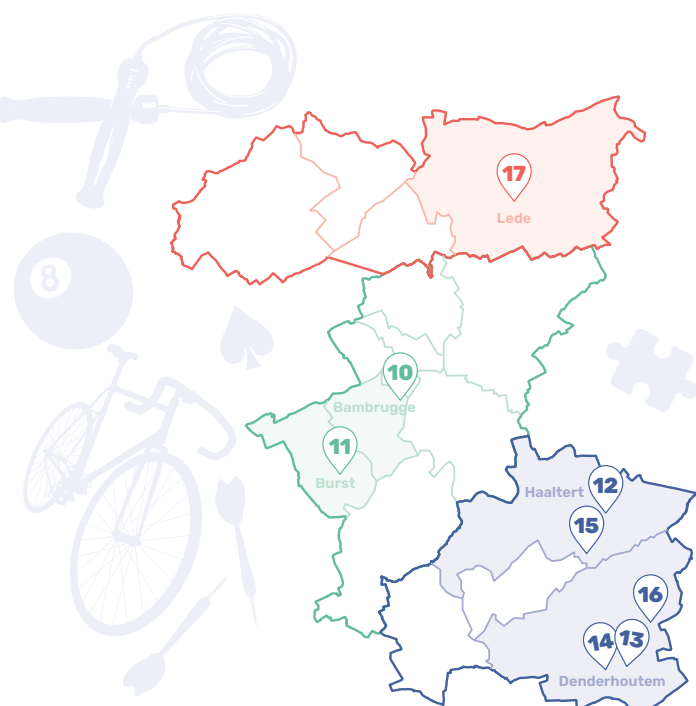
TENTOONSTELLING Ontdek sport- en spelergoed in Mini Museum Mussenzele

Mini Museum Mussenzele

Bezoek het museum, waar een grote collectie spelergoed te vinden is. Bezieler Rik De Schepper doet rondleidingen op aanvraag. Kinderen kunnen volksspelen spelen.

🕒 14.00 - 18.00 uur

📍 Mini Museum Mussenzele (Mussenzele 1)

15

FIETSTOCHT Daens in Denderland

Priester Daensfonds

Ontdek op een sportieve manier het verhaal van Daens. Tijdens deze fietstocht fiets je zo'n 32 kilometer door Haaltert. Op het startpunt kan je doorlopend een fietskaart ophalen, waarna je op eigen houtje het traject in Haaltert kan afleggen.

🕒 14.00 - 17.00 uur

📍 Mini Museum Mussenzele (Mussenzele 1)

16

TENTOONSTELLING Belgische oldtimers: van auto tot racewagen

Retro Car Club

Oldtimer Evenement 'Cars & Coffee'. Speciaal op Erfgoeddag wordt de Minerva en andere Belgische wagens in de kijker gezet. Wagens die in ook in het verleden gebruikt werden om te racen. Er wordt ook een hapje en drankje voorzien. Voor de kinderen zijn er volksspelen.

🕒 9.00 - 15.00 uur

📍 Lokaal Retro Car Club (Atomveldstraat 4)

LEDE

17

TENTOONSTELLING, SPORT EN SPEL Van kaatsen tot bikkelen: speel mee!

Cultuurraad i.s.m. Cultuurdienst Lede

Ontdek het kaatsen via een demonstratie en probeer het daarna zelf eens. Speel ook andere spelletjes: hinkelen, elastiek springen, bikkelen, vogelpik, bakschieten, versieren van houten tolleren, ... Daarnaast is er een foto-expo en zijn diverse standen rond 1000 jaar Lede. Zo kan je bijvoorbeeld het boek 1000 jaar Lede afhalen en is er een cultuurcafé met jubileebier

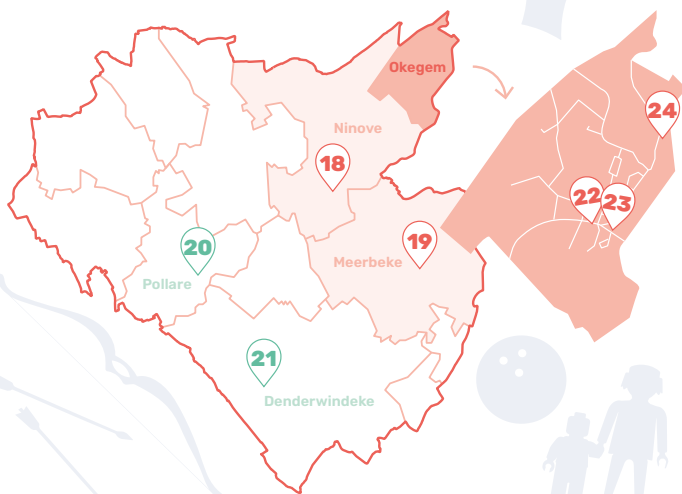
🕒 14.00 - 18.00 uur

📍 Polyvalente zaal De Bron (Kerkevijverstraat 19a)

ERFGOEDDAG

Meer info: www.erfgoedcel.denderland.be/erfgoeddag

NINOVE

18 WANDELING Ninoofse sportsprokkels

Dienst Toerisme Ninove

Ga mee op gegidste wandeling langs een aantal interessante plekjes in het stadscentrum, met anekdotes en verhalen over de verschillende sporten die populair waren in Ninove in de eerste helft van de 20ste eeuw. De wandeling is zo'n vijftal kilometer.

- 🕒 14.00 - 16.00 uur
- 📍 Ninove Hospitaalkapel (Burchtstraat 44)

19 RONDLEIDING Volksspelen aan de malende molen

Dienst Cultuur en Evenementen Ninove

De Fonteintjesmolen in Meerbeke draait op volle toeren: speel volksspelen of zet je op het terras en leer intussen de spelregels van een eeuwenoud - van naam zeer toepasselijk - spel: het molenspel.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Fonteintjesmolen (Stenebrug 71)

TIP: Molenfanaten hebben extra geluk want het is ook Molendag in Vlaanderen. De Fonteintjesmolen is dus in werking. Molenaar Jo leidt je graag rond in de watermolen en legt uit hoe ze graan tot meel malen. Ontdek ook de andere malende molens van Ninove:

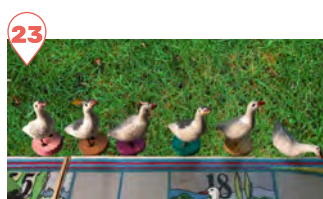
- 20 de houten Wildermolen in Appelsterre (Wilderstraat 97) en de stenen Molen ter Zeven
- 21 Wegen in Denderwindeke (Heirebaan 250).

22 SPEL Legendarische cafés spelen

Dienst Cultuur en Evenementen Ninove met Legends Café

In het Legends Café in Okegem kan je populaire cafés spelen uit verschillende tijden uitproberen.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Legends café (Okegem-Dorp 14)

23 SPEL Het SpeelHuis: reuzeganzensbord, knutselworkshop en randspelletjes

Dienst cultuur en evenementen met Habbekrats

Kom je mee buitenspelen? We maken een gi-ga-groot-ganzensbord in de voortuin van Het Huis. Iedereen (kinderen en hun ouders) kan doorlopend aansluiten.

- 📍 Het Huis (Frans Van der Perrekaai 2)

23 SPEL Ontsnap uit Het Huis: escaperooms voor jong en oud

Dienst cultuur en evenementen met Habbekrats

Er is één escaperoom op maat van volwassenen en één op maat van kinderen vanaf 8 jaar. Voor beide kamers zijn er zeven tijdsloten beschikbaar. Deelnemen kan met een team van 4 tot 5 personen.

- 📍 Het Huis (Frans Van der Perrekaai 2)
- 🔗 Reserveren: www.ninove.be/erfgoeddag

23 TENTOONSTELLING Van pastorijs tot (speel)Huis: een bijzondere herbestemming

Dienst cultuur en evenementen met Habbekrats

In de voortuin van de pastorijswoning ontdek je via een rondleiding de weg die Het Huis aflegde om een speel- en leerplek te worden voor de Ninoofse jeugd.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Het Huis (Frans Van der Perrekaai 2)

24 TENTOONSTELLING Kosjink! In beeld

Ontdek de rijke traditie van het kaatsen in Ninove tijdens deze tentoonstelling aan de hand van foto's, attributen en anekdotes.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Kaatsclub Amuzanten (Fonteinstraat 199)

24 DEMONSTRATIE Kosjink! In actie: Demonstratie en initiatie in de kaatssport

In Okegem wordt de traditie van het 'kosjen' nog altijd levend en competitief gehouden. Op Erfgoeddag tonen ervaren ploegen hoe het kaatsspel wordt gespeeld. Je kan ook zelf leren 'een kosj leggen'. VK De Amuzanten brengt een afwisselend programma met een demonstratie (match) in de voor- en namiddag en doorlopende initiaties. Inschrijven is niet nodig.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Kaatsclub Amuzanten (Fonteinstraat 199)

24 WORKSHOP Petanque: Level up! Leer petanquen als een pro

Dienst Cultuur en Evenementen Ninove met Kaatsclub Amuzanten

Petanque, dat is toch gewoon een balletje gooien? Nee, hoor! Er komt heel wat techniek bij kijken om een echte petanquer te worden. Gediplomeerd initiator Luc Chevalier leert je hoe je je spel naar een hoger niveau tilt. Luc geeft doorlopende initiaties aan de petanquebaan op het terrein van de Amuzanten. Inschrijven is niet nodig.

- 🕒 10.00 - 18.00 uur
- 📍 Kaatsclub Amuzanten (Fonteinstraat 199)

Pik je gratis #STROOM-brochure op en wandel of fiets langs erfgoed van spoor en Dender.

Ophaallocaties:

- **AALST:** Visit Aalst (3) en Gasthuys Stedelijk Museum (1)
- **ERPE-MERE:** Gemeenteschool Burst (11)
- **HAALTERN:** Sint-Goriksplein en pastorijs Haaltert (12) en WZC De Pastorijs en bibliotheek Denderhoutem (13 & 14)
- **LEDE:** De Bron (17)
- **NINOVE:** Fonteintjesmolen (19) en Legends café (22)

De openingsuren staan bij de activiteiten.

Willy De Bruyn,

vergeten sportheld die liever man dan kampioene wilde zijn

Een opmerkelijke vergeten historie uit het wielerverleden van onze regio is het verhaal van Willy De Bruyn. Opmerkelijk want... Willy won in 1934 en 1936 het wereldkampioenschap, maar dan bij de vrouwen!

interseksualiteit op dat moment nog geen sprake was, werd besloten om De Bruyn op te voeden als vrouw.

De liefde voor de fiets, die is er al van jongs af aan. Op haar 15e start ze met koersen, en al snel rijdt ze de tegenstand met het grootste

Want De Bruyn voelt zich sinds zijn tienerjaren een man. Hij gaat op onderzoek in wetenschappelijke publicaties en ontdekt op eigen houtje dat de medische wetenschap het er over eens is dat er meer is dan de klassieke tweedeling tussen man en vrouw. De vrouwenkoersen brengen dan wel brood op de plank, ze geven geen voldoening meer.

In 1937 trekt de kampioen naar de rechtbank. Na het doorlopen van moeizame medische en juridische procedures slaagt het opzet. Vanaf 24 maart 1937 zal Elvire officieel door het leven gaan als Willem - Willy - Maurits De Bruyn. Het maakt van Willy niet alleen een sportief voorbeeld, maar ook een sociaal rolmodel.

In het mannenwielrennen breekt Willy geen potten meer. Hij zegt de fiets vaarwel en opent samen met zijn vrouw Clementine 'Café Denderleeuw' in de Noordwijk van Brussel. Niet toevallig werd er in deze wijk in 2019 een straatnaam naar hem hernoemd.

“Elvire De Bruyn, een der meiden, hare naam door ons België bekend. Zij verwierf eer en roem in dees tijden als wielrenster door kracht en talent. Zij hield haar leed maar voor iedereen verborgen. Haar droef bestaan daar was niets aan te doen en zij werkte met moed. Voor haar bestaan te zorgen wierd zij heldin en wereldkampioen. Op zeeke' ren dag, welaan, kwam zij van vrouw tot man.”

Gekend Vlaams marktlied, over wereldkampioen De Bruyn.

Op 4 augustus 1914, de dag dat het Duitse leger België binnenvalt, wordt De Bruyn geboren in Erembodegem. Hij groeit op in het café van zijn ouders. Niet als Willy, maar als Elvire. Elvire is sportief, energiek en een kop groter en breder dan de andere meisjes van haar klas. Waarschijnlijk werd De Bruyn geboren als interseksueel, met de biologische kenmerken van beide geslachten. Maar omdat er van

gemak naar huis. Elvire was destijds een grote naam. De prijzen volgen elkaar op en in 1934 en 1936 wordt ze wereldkampioene op de weg, gigantische evenementen met tienduizenden toeschouwers. De voorsprong op de anderen is groot. Zo vindt ook De Bruyn zelf, die in interviews achteraf verklaart zich tijdens meerdere wedstrijden zelfs in te houden.

Een interview met wielerverlegende Lucien van Impe over vijf voorwerpen die voor hem belangrijk zijn. "Dat is niet gemakkelijk", zegt zijn vrouw Rita over de telefoon. "Wij hebben hier niets meer liggen van vroeger, onze zoon verzamelt alles. Maar we zullen zien." Als ik enkele weken later op een ijskoude januaridag Villa Alpe d'Huez binnenstap, blijkt dit te kloppen. In het huis is bijna geen enkele verwijzing naar het koersverleden van Lucien te zien.

De vijf van Lucien

SLECHTS ÉÉN FOTO IN HUIS

"Enkel in het gastentoilet hangt er een foto van mij", vertelt Lucien. "Maar daar kom ik nooit." De grote ingekaderde foto werd in 1983 door wielerverlegende club 'De lustige trappers' uit Mere geschonken. "Daar draag ik mijn truitje van Belgisch kampioen, één van mijn mooiste overwinningen. Zoals je kan zien aan mijn blonde krulletjes was ik ook de eerste renner met een permanent in de

koers", lacht hij. De fiets op de foto heeft hij niet meer. "Ik heb er wel enkele gehouden, maar ook veel weg gegeven. Een koersfiets woog toen zo'n elf kilogram. We verzonnen allerlei trucjes om onze fiets lichter te maken. Zo boorden we gaten in onze remmen. Campagnolo, een Italiaanse fabrikant van fietsonderdelen, heeft dat daarna nog nagemaakt."

EEN DOOS VOL WIELERTRUITJES

In een grote doos bewaart Lucien wel nog enkele truitjes. "Voor als de journalisten komen en een foto willen." Bij elk truitje hoort een verhaal en hij kan moeilijk kiezen welk rennersshirt voor hem het meeste waarde heeft.

"De truitjes toen waren allemaal van wol: dik en warm. Behalve dat van Belgisch kampioen, dat was synthetisch en vernieuwend in die tijd. Ik was er erg fier op dat ik in 1983 een jaar lang in dat truitje mocht rondrijden. Zelfs toen ik dat jaar de bolletjestrui won in de Tour, wilde ik bij de criteriums liever die Belgische trui dragen." Zijn meest gefotografeerde truitjes zijn natuurlijk de gele en de bolletjestrui. "Dit oranje truitje zullen minder mensen

kennen. Het is het enige waar *bergpreis* opstaat. Het komt uit de Ronde van Zwitserland, die heb ik twee keer gereden en twee keer gewonnen."

Van de bolletjestrui van de Ronde van Frankrijk, was Lucien aanvankelijk dan weer minder fan. "In 1975 werd die voor het eerst gebruikt. Precies een clownskostuum, ik had helemaal geen zin om daarin rond te rijden. Mijn plan was dus om pas op de laatste dag het bergklassement te winnen. Maar mijn grootste concurrent, Joop Zoetemelk, won de trui op dag één. Dat kon ik niet laten gebeuren. Daags erop won ik de sprint twee keer. En vanaf dan heb ik de bolletjestrui gedragen tot het einde van de Tour."

GEKNUTSELDE DRINKBUS

Onderaan de doos zit ook een oude drinkbus. "Wij dronken niet zoveel als de coureurs nu. We kregen één bidon aan de start en één bij de bevoorrading. 1976 was een verschrikkelijk warm jaar. Na 10 minuten was je water heet.

binden, bleef het water fris. Nu, de sponsor was daar niet content mee. Daarom knipte ik een andere drinkbus in stukken om erover te plakken. De plankband is nog steeds van toen", vertelt hij met een glinstering in de ogen. "De koers was toen

"De koers was toen nog veel meer *bricolage*."

Daarom had ik een ingenieus systeem uitgevonden. Door zilverpapier en een nat washandje rond de drinkbus te

nog veel meer *bricolage*. Voor de kou in de bergen sneed ik duikerspakken in stukken om over mijn schoenen te trekken."

DE VIJS VAN LUCIEN

Lucien heeft veel goede herinneringen aan de koers, maar ook veel pijnlijke. "Ik ben veel gevallen en heb bijna alles gebroken wat ge kunt breken: mijn schouder, sleutelbeen, arm, pols, duim, ... alles! Behalve mijn benen. Kijk, hier op

na de val, stapte ik terug op de fiets. Maar die wonde ging opnieuw open door de bretellen van mijn koersbroek. Bloed tot op op mijn schoenen! Toen ik de volgende dag opnieuw viel, kwam die vijs los. Mijn ploegmakers wilden ze er niet

"Ik ben veel gevallen en heb bijna alles gebroken wat ge kunt breken."

mijn schouder kan je nog steeds het litteken zien van de vijzen en de platen die erin staken." En wanneer ik vraag of hij die toevallig niet bewaard heeft, haalt Rita een prachtig zilveren potje van tussen het schoon servies. "Enkele dagen

opnieuw indraaien, dus dat moest ik zelf doen", vertelt Lucien met een grimas. "En dan moest de Tour nog beginnen! Ik zat toen bij C&A, de ploeg rond Eddy Merckx, de beste ter wereld. Maar zonder die wonde had ik nog beter kunnen rijden."

DE MOOISTE COL VEREEUWIGD

Daarnaast is er niets in het huis dat verwijst naar de koers. Het huis staat vol postuurkes en vazen. "Allemaal het werk van Rita", lacht Lucien. "Het enige dat ik heb gekozen, is de naam boven de deur." Zoals het in de jaren 1970 vaak mode was, hebben Lucien en Rita hun huis een gietijzeren naam gegeven. "Alpe d'Huez is de col waar ik de eerste keer het geel veroverde. Voor mij is het de mooiste en meest indrukwekkende berg om op te rijden. Er komt zoveel volk kijken op de 21 haarspeldbochten. Gelukkig zijn ze genummerd, zodat je weet hoeveel bochten er nog komen. Alpe d'Huez was één van de eerste plekken waar dit zo was."

De huisnaam levert trouwens nog voordelen op. Want, wil je een brief voordelen op. Want, wil je een brief naar Lucien schrijven, dan is dat heel gemakkelijk. "Je schrijft gewoon 'Lucien Van Impe, Alpe d'Huez' op je envelop en dan komt je brief toe", bevestigt Lucien.

En post ontvangt Lucien nog elke dag. "Van over de hele wereld." Zijn fans zijn hem duidelijk nog niet vergeten. In 2026 wordt hij ook uitgebreid gevierd. Het is dan 30 jaar geleden dat Lucien als laatste Belg de Ronde van Frankrijk won. Er volgt een feestprogramma in zijn geboorteplaats Erpe-Mere en woonplaats Lede.

Honderd jaar spelplezier en familietraditie op de foor

Met Ronny en Anthony De Cort hebben we met de vierde en vijfde generatie foorkramers op de kermis in Aalst afgesproken. De familie De Cort zijn niet enkel *Oiljsteneirs* maar ook gepassioneerde forains in hart en nieren. En fiere leden van de immaterieel erfgoedgemeenschap die eind 2024 door UNESCO erkend werd. Maar wat maakt de kermis nu zo speciaal? Tijd voor een gesprek.

Ik sta al op de kermis sinds ik op mijn veertiende de school verliet”, vertelt Ronny met een glimlach. “Ondertussen ben ik aan mijn 39e seizoen op de kermis in Oost- en West-Vlaanderen bezig.” De liefde voor de kermis zit diep geworteld in zijn familie. Ronny groeide op tussen de attracties en kreeg de passie van huis uit mee. Zijn ouders baatten maar liefst 42 jaar lang een rupsbaan uit, terwijl zijn schoonouders met een klassieke paarden- of

“Ik heb al zo’n 10 jaar mijn koordjetrok kraam”, zegt Anthony terwijl hij trots naar zijn attractie kijkt. “Een spel dat je vaak terugvindt op kermissen, maar ons kraam heeft iets bijzonders: een puntensysteem. Vroeger hingen de prijzen vaak direct aan de koordjes, maar bij ons trek je punten tevoorschijn, een beetje zoals bij eendjes vissen. Zo kunnen spelers punten sparen en die inwisselen voor grotere prijzen.”

moet je de bezoekers warm maken voor je attractie. Dat is heel anders dan in een pretpark, waar de operator gewoon op een knopje duwt omdat de mensen toch al betaald hebben. Wij moeten echt connectie zoeken met het publiek en dat is toch uniek.”

En wie wint er zoal prijzen aan hun kraam? Ronny: “Vooral kinderen natuurlijk! Koordjetrok is voor velen de eerste attractie die ze na het eendjes vissen ontdekken. Ons publiek blijft vaak enkele jaren trouw, zeker als hun mama of papa in hun jeugd ook koordjetrok hebben gespeeld. Daarna verdwijnen de kinderen even, tot we ze op een dag hand in hand over de kermis zien wandelen. Dan willen ze natuurlijk een grote beer winnen voor hun lief.” (lacht) Maar niet alleen kinderen spelen het spel graag. Anthony merkt op: “Ook rusthuisbewoners! Er zit een zekere strategie in het spel, dus het blijft boeiend, ongeacht je leeftijd. Eigenlijk hebben we een attractie die jong en oud kan bekoren.”

“Dat is ook het mooie aan de kermis. Iedereen kan er wel van iets genieten, je hoeft echt niet in de meest spectaculaire attracties te kruipen.”

beestenmolen door Vlaanderen trokken. Het was dus geen verrassing dat Ronny een eigen kraam begon. Hij koos voor een eendjeskraam, een van de meest geliefde spelletjes op de foor, en sindsdien is hij een vaste waarde op de kermis.

Naast het eendjeskraam is er ook nog een andere klassieker die niet mag ontbreken op een kermis: het koordjetrok kraam.

Wat maakt de kermis zo speciaal? Volgens Anthony is dat overduidelijk: “De sfeer met de geluiden en de muziek, is echt onvergelijkbaar! En je kan de kermis in je eigen stad of dorp kan beleven, samen met je kinderen en kleinkinderen. Je hoeft er dus niet speciaal voor op reis te gaan.” Ronny knikt instemmend en vult aan: “Op de kermis heb je echt contact met je publiek. Via de microfoon

Ronny knikt en voegt eraan toe: “Dat is ook het mooie aan de kermis. Iedereen kan er wel van iets genieten, je hoeft echt niet in de meest spectaculaire attracties te kruipen. Voor veel mensen staat de kermis bijvoorbeeld gelijk aan smoutebollen eten of genieten van een puntzak echte frietjes. En eerlijk, nergens smaken die zo lekker als op de kermis. Het blijft altijd een bijzondere gebeurtenis waar mensen naar uitkijken. Iedereen heeft volgens mij wel goede herinneringen aan de kermis.”

Als ze nadenken over wat hun mooiste herinnering is, moeten ze even nadenken. Ronny denkt hardop: “Dat is moeilijk te zeggen. Wij beleven het helemaal anders, want dit is ons beroep natuurlijk.” Anthony herinnert zich echter een bijzonder moment: “Toen we na de covidpandemie weer naar buiten mochten, voelde de sfeer echt speciaal. Je merkte dat de mensen ons gemist hadden en dat ze blij waren dat het weer kermis was. Omdat er toen minder werd gereisd, voelde het voor velen zelfs een beetje als op vakantie gaan onder hun eigen kerktoren.”

Ronny knikt instemmend. “Exact! Mensen waren toen echt euforisch. Alsof ze door ons te missen pas beseften hoe belangrijk de kermis eigenlijk wel is.”

Vader en zoon De Cort
bij het koordjetrokkaam
van Anthony.

De Cort
10 koordjes voor 6 euro
20 koordjes voor 10 euro
30 koordjes voor 15 euro
1 Tros voor 20 euro
+ 1000 punten GRATIS

Crazy Game
Altijd prijs

'k Zie zo gere m'n duivekot

Troubadour van het Vlaamse lied Bobbejaan Schoepen verklaarde in 1950, op het hoogtepunt van de duivenmelkerij in Vlaanderen, zijn liefde voor de duiventil. Tot vandaag is België het land met de meeste duivenmelkers per vierkante meter. Maar ook ver daarbuiten zijn de Belgische duiven populair. Net als frietjes met mayonaise typisch voor België is, is de duivensport dit ook. In Lede, de bakermat van duivenklofabrikant La Lédoise, gingen we op zoek naar de mannen en vrouwen die vandaag vol ongeduld wachten op hun duifkes.

Geboren en getogen in dit dorp zijn Guy van Styvendaale en Conny van Caelenbergh, eigenaars van een prachtig duivenkot. "Ik denk niet dat de duivensport zal uitsterven," zegt Guy. "Maar het zal wel anders zijn." Guy speelt al sinds zijn prille jeugd met de duiven en zag de sport de afgelopen decennia veranderen. "Vandaag wordt de tijd niet meer handmatig geconstateerd, maar met het Pigeon Arrival System. De duiven dragen een chip om hun aankomsttijd automatisch te registreren bij thuiskomst", legt Guy uit.

WEDSTRIJDEN: VAN SNELHEID TOT ZWARE FOND

Het duivenseizoen begint half maart met snelheidswedstrijden, waar duiven korte afstanden vliegen. Naarmate de zomer vordert, worden de vluchten zwaarder, met langere afstanden. In duivenmelkersjargon heten deze vluchten halve fond en fond. "Hier leggen de duiven honderden kilometers af, wat uithoudingsvermogen en een perfecte voorbereiding vereist. Het vraagt veel planning en zorg om ze in topvorm te krijgen," legt Guy uit.

DUIVENLIEFDE

Hoewel sommige Belgische professionals kunnen leven van de verkoop van hun duiven naar het buitenland, geldt dat niet voor de meeste liefhebbers. "Het geld dat je wint met wedstrijden is niet voldoende om van te leven", zegt Guy. "Je doet het omdat je van je duiven houdt." De sport is dan ook niet goedkoop. Er komen ook heel wat kosten bij kijken: voeding, verzorging en reisgeld voor de wedstrijden. "Maar ja", lacht Guy, "er zijn veel hobby's die geld kosten."

"Je doet het omdat je van je duiven houdt."

Zo trainen de duiven door iedere week steeds verder te vliegen. Een indrukwekkend staaltje natuur: duiven halen gemiddeld snelheden van wel 72 km per uur en dat vaak tegen uitdagende weersomstandigheden in.

De toewijding van een echte duivenmelker kan zelfs buitenstaanders verbazen. Conny, die zelf geen affiniteit heeft met de sport, vindt het frappant. "Je moet elke dag opnieuw klaarstaan voor de duiven. Een echte

Guy in zijn duiventil.

duivenmelker verlaat zijn kot niet, denk ik,” lacht ze. De fysieke impact van de sport mag ook niet onderschat worden. Guy heeft bijvoorbeeld last van zijn longen door het duivenstof.

SAMEN, NIET TEGEN ELKAAR

Hoewel de sport competitief van aard is, gaat het vandaag meer om kameraadschap dan concurrentie. “Tegenwoordig stimuleren melkers elkaar om goed te spelen”, zegt Guy. “Het is een vriendenkring. Er is weinig jaloezie, al was dat vroeger wel anders. En ja er zijn nog jonge duivenmelkers die starten, zoals Michaël en Ines hier in het dorp. Dertigers!”

Met jong bloed lijkt de duivensport in Smetlede alvast een toekomst te hebben. “De liefde voor de duiven zal blijven,” besluit Guy. “En dat is wat telt.”

OVER DE DUIVENSPORT

De duif was een van de eerste dieren die door de mens werd gedomesticeerd. Hun oriëntatievermogen en nesttrouw maakten hen de ideale overbrengers van berichten. Ramses II, de Oude Grieken en Napoleon waren fan van het eerste uur en ook tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog werden ze veelvuldig ingezet. Ze werden toen zelfs uitgerust met mini-gasmaskertjes.

Wie geregeld gaat wandelen en al eens een blik werpt in achtertuintjes, weet dat niets zo oer-Vlaams is als onze duivenkoten. Duiventorens bestonden al in de middeleeuwen. Het houden van duiven was toen een statussymbool en voorbehouden aan de adel en de abdijen. Pas na de Franse Revolutie werd het houden van duiven toegankelijk voor iedereen.

In de 19e eeuw groeide België uit tot de bakermat van de duivensport, aanvankelijk bij de stedelijke elite en later op het platteland. De Belgische postduifrasen waarvan de oerstammen rond 1870 werden gekweekt, zijn dan ook wereldvermaard. Na WOII kende de sport haar hoogtepunt en werden Vlaamse volkstuintjes massaal volgebouwd met eigenhandig gebricoleerde duivenkoten.

Wie duivensport zegt, zegt ook duivenlokalen. Hier werden de duiven op zaterdag of zondag ingekorfd en naar de losplaats gebracht in Quiévrain, Noyon of St. Quentin. En bij terugkomst werd er in het duivenlokaal, niet zelden een volkscafé, natuurlijk een glaasje gedronken.

Heilige Veerle: de duiven en de slimme pastoor

Sint-Jozef, Sint-Maarten, Sint-Amandus ... het zijn heiligen die wel ergens een belletje doen rinkelen. Maar ooit gehoord van Pharaïldis? Neen? Dat is zeker niet vreemd. In Vlaanderen zijn tot op de dag van vandaag maar twee kerken gewijd aan Pharaïldis of Sint-Veerle. Smetlede is één van deze parochies waar men deze obscure Merovingische heilige nog kent. En dat komt door de duivensport.

Waar in de rest van de wereld duiven gewijd worden aan de heilige Catharina Labouré, wijdde de pastoor in Smetlede deze zonder schroom aan Pharaïldis. Een slimme zet om de patrones van het dorp in de kijker te plaatsen, want in de tweede helft van de twintigste eeuw was de duivensport immens populair in Vlaanderen.

Heemkundige en Ledenaar Peter Van Accoleyen: "Wat voetbal was in Engeland, was de duivensport in Vlaanderen. Iedereen was ofwel zelf duivenmelker of kende wel iemand die met de duiven speelde". Aan duivenkoten en duivenmelkers dus geen gebrek in het na-oorlogse Smetlede. Met de duivenwijding zorgde de pastoor ervoor dat de melkers van zijn dorp zeker naar de mis kwamen. Aan de start van het seizoen werden de duiven gezegend in de hoop op een behouden vlucht en goede resultaten.

Pharaïldis, een telg uit een vroeg middeleeuwse adellijke familie, zou de zus zijn van een andere bekende heilige: Gudula, beter gekend als Goedele van Brussel (inderdaad, die van de kathedraal). Over Veerle – zoals Pharaïldis in het Nederlands wordt genoemd – is weinig geweten. Haar leven is net zoals dat van andere heiligen uit de 7e en 8e eeuw gedrenkt in een was van mysterie.

Iconologen herkennen Pharaïldis aan haar attributen: broden in de hand en een gans aan haar voeten. Deze vormen een verwijzing naar de wonderen waarmee ze wordt geassocieerd. Zo zou ze het brood van een vrekkelijke vrouw in steen hebben laten veranderen en wekte ze een gans opnieuw tot leven. Naast patrones van Gent is Pharaïldis de beschermheilige van de kleine huisdieren. En van die link maakte pastoor Jozef de Roover in de jaren 1970 dankbaar gebruik toen hij een duivenwijding introduceerde.

Essenhouten altaarbeeld van Pharaïldis.

Meer weten over Pharaïldis en de duivensport?

Luister dan naar onze podcast 'Heilige Boontjes'. Meer info:

erfgoedceldenderland.be/heilige-boontjes

“Niks zo duurzaam als een La Lédoise”

La Lédoise speelde een iconische rol in de duivensport dankzij de productie van diens wereldvermaarde constateur of duivenklok, waarmee de aankomsttijd van wedstrijdduiven wordt geregistreerd. Christiane Nijs is de kleindochter van Emiel Daelman die La Lédoise in 1926 overnam en groot maakte. Ze beheert de site sinds de fabriek in 1973 de deuren sloot.

La Lédoise werd in 1896 opgericht door de familie van Nerum. In 1900 bracht het bedrijf de eerste ronde ijzeren constateur op de markt. Van deze befaamde constateur-prikker werden 65 000 stuks vervaardigd. Dankzij de technische kennis en het vakmanschap van werknemer Theodoor Corthals verwierf La Lédoise al snel een sterke reputatie.

Christiane: “Iedereen wou een constateur van La Lédoise omdat ze gewoonweg de beste waren.” Duivenmelkers hadden er een handje van weg om te frauderen met de aankomsttijden van hun duiven. Zo probeerden ze de klokken te vertragen door ze in een waterput te hangen of boven de chauffage te houden. Niet zo met duivenklokken van La Lédoise die als de meest gesofisticeerde bestatigers van de markt gekend stonden. “Constateurs werden vooral uitgeleend en verhuurd aan verschillende duivenlokalen, die ze op hun beurt meegaven aan de duivenmelkers. Zo konden ze de tijd tot op de seconde registreren.”

Christiane denkt met trots terug aan haar jeugd in de fabriek: “Buiten het precisie-uurwerk maakten we alles zelf in het atelier.”

De opkomst van nauwkeurigere elektronische tijdwaarnemings-systemen en de toenemende productiekosten zorgden er echter voor dat La Lédoise moest sluiten. Sinds de productie in 1972 stopte, bleef de site volledig intact. “Alles is gebleven hoe het was”, vertelt Christiane. In 1999 werd het atelier beschermd als monument.

Vandaag functioneert de voormalige fabriek als een museum, en kan je op afspraak een bezoek brengen aan de site. Christiane leidt je dan met veel plezier rond. Hoewel ze zelf nooit duiven heeft gehouden, is haar liefde voor het erfgoed van La Lédoise onmiskenbaar. Dankzij haar inspanningen blijft dit stukje Vlaams industrieel erfgoed behouden en maakt het nog steeds deel uit van het dorpsgezicht van Lede.

De constateur-prikker van La Lédoise.

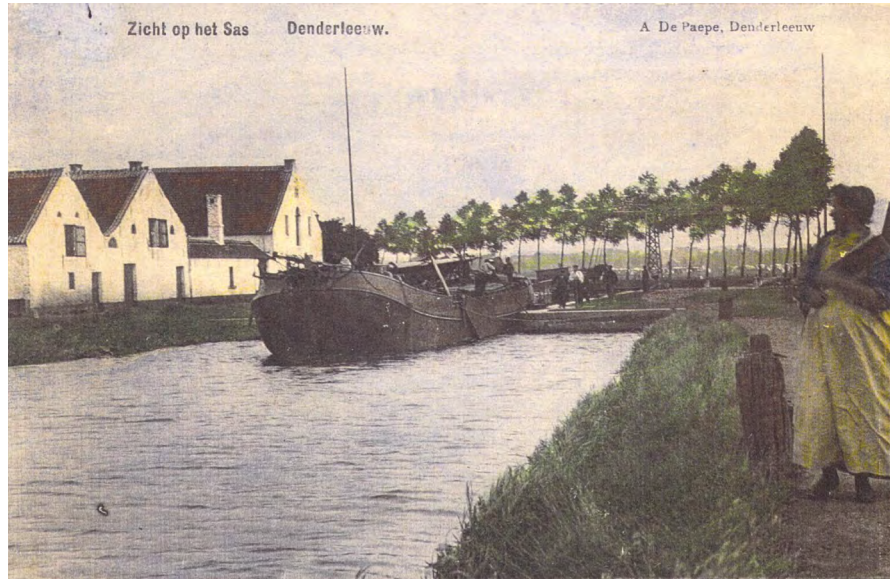
Christiane tijdens een demonstratie naar aanleiding van Open Monumentendag.

“Iedereen wou een constateur van La Lédoise omdat ze gewoonweg de beste waren.”

Het interieur van de werkplaats bleef perfect bewaard.

5x langs de Dender

SCHEEPSJAGEN

Het jaagpad is vandaag een populaire plek voor wandelaars en fietsers. De oorspronkelijke functie van het pad was echter het jagen of voortrekken van de schepen. Voor de komst van gemotoriseerde scheepvaart, werden de schepen op de Dender vaak door paarden- of mankracht getrokken. Dit zware werk werd zowel door mannen, vrouwen als zelfs kinderen gedaan. Vooral in Denderleeuw waren er veel schiptrekkers, zoals deze vrouw aan het sas van Huissegem.

ROEIWEDSTRIJD OP DE DENDER

De Dender leende zich door de kanalisatie in de 18e en 19e eeuw ook voor roeiwedstrijden. Na de Tweede Wereldoorlog werd in Aalst een Waterfeest georganiseerd ten voordele van de politiek gevangenen en gijzelaars. De roeiers konden op heel wat belangstelling van het publiek rekenen! Aan de Josse Ringoirkaai is de oorlogsschade van mei 1940 nog duidelijk zichtbaar.

ZWEMMEN IN FRIS DENDERWATER

Wist je dat het eerste publieke zwembad in Aalst zich op het eiland Chipka bevond? In 1886 werd een zwemdok met opgepompt Denderwater geopend langs het sas. Tot aan de sluiting in 1935 was het een populaire trekpleister. Pas in 1939 kreeg Aalst een overdekt zwembad aan de Capucienenlaan, dat in 1984 vervangen werd door het zwembad aan de Albrechtlaan.

VISSEN AAN DE ZWARTE FLESC

In de 'Zwarte Flesch' was een gekende herberg aan het voormalige veer van Pollare. Niet enkel schippers en schiptrekkers trokken er naartoe, ook dagjestoeristen uit Ninove en het Brusselse zakten af om er een dagje te vissen, te wandelen en te genieten van de rust. Vandaag heeft de veerdienst van toen plaats gemaakt voor een passerelle, die vooral door fietsers en wandelaars gebruikt wordt om de Dender over te steken.

SCHAATSEN OP DE BERGEMEERSEN

De Bergemeersen naast de Dender in Aalst vroren in de winter vroeger regelmatig dicht, waardoor er op geschaatst kon worden. Herman De Maeseneer poseerde in de jaren 1940 voor deze foto.

Spelen met Sint-Anna

Op het Sint-Annapleintje in Denderleeuw kan je ook echt met Sint-Anna spelen. Het houten denkspeeltuig is immers een moderne interpretatie van het beeld van heilige Anna ten Drieën dat in de Sint-Amanduskerk bewaard wordt. Het 15e -eeuwse beeld stond ooit in een kapel op het plein. Na een aanrijding door een bus werd de kapel vernield. Ook het beeld heeft een spannende geschiedenis: het ontsnapte aan vernietiging tijdens de Franse Revolutie, werd later gestolen en uiteindelijk heel toevallig teruggevonden.

Anna, de moeder van Maria, draagt als de oudste figuur Maria op haar arm of schoot. Dit benadrukt haar rol als opvoedster en beschermster. Maria, die op haar beurt Jezus draagt, fungeert als de verbinding tussen de oude en de nieuwe generatie.

Het speeltuig is gelukkig een pak robuuster en vormt het decor van talloze speel- en puzzelavonturen. De creatie uit 2019 is van de hand van Matthias Hamsch en is net zoals het originele beeld volledig uit hout gemaakt. De figuren werden deze keer los van elkaar ontworpen en kunnen horizontaal bewegen. Spelers moeten de beelden correct positioneren: Maria links, Jezus in het midden en Anna rechts. Verschillende startposities en een oplopende moeilijkheidsgraad zorgen voor een leuke uitdaging. Plezier verzekerd voor jong en oud.

Klassieker bij de jeugdbeweging: woudloperskeuken

Een traditie die al generaties wordt doorgegeven is woudloperskeuken. Je kookt zonder potten en pannen, enkel met geïmproviseerd kookgerei in de natuur: survival staat centraal. Zelfs je gamel heb je niet nodig! Met enkele kleine klassiekers heb je meteen een compleet gerecht.

Twistbrood op
een stokje.

EI IN SINAASAPPELSCHIL

INGREDIËNTEN:

- 1 sinaasappel per persoon
- 1 ei per persoon

BEREIDING:

- 1 Snijd de bovenkant van de sinaasappel af en lepel het vruchtvlees eruit (bewaar het vruchtvlees als dessert).
- 2 Breek het ei en giet het in de lege sinaasappelschil.
- 3 Zet de sinaasappelschil in de hete kolen en laat het ei ongeveer 10-15 minuten staan, afhankelijk van hoe gaar je het ei wilt.

Serveer deze drie gerechten als complete maaltijd. Smakelijk!

TWISTBROOD OP EEN STOK

INGREDIËNTEN:

- 200 g zelfrijzend bakmeel
- Snufje zout
- Water
- Eventueel kruiden of kaneelsuiker

BEREIDING:

- 1 Meng het bakmeel, zout en een beetje water tot je een soepel deeg hebt.
- 2 Neem een stevige stok en draai het deeg eromheen in een dunne, lange sliert.
- 3 Bak het brood langzaam boven het vuur, draai de stok regelmatig tot het brood gaar en goudbruin is (dit duurt ongeveer 10-15 minuten).

BRANDNETELSOEP IN BROODZAK OF BRIK

INGREDIËNTEN:

- Brandnetels
- Ui
- Water
- Bouillon

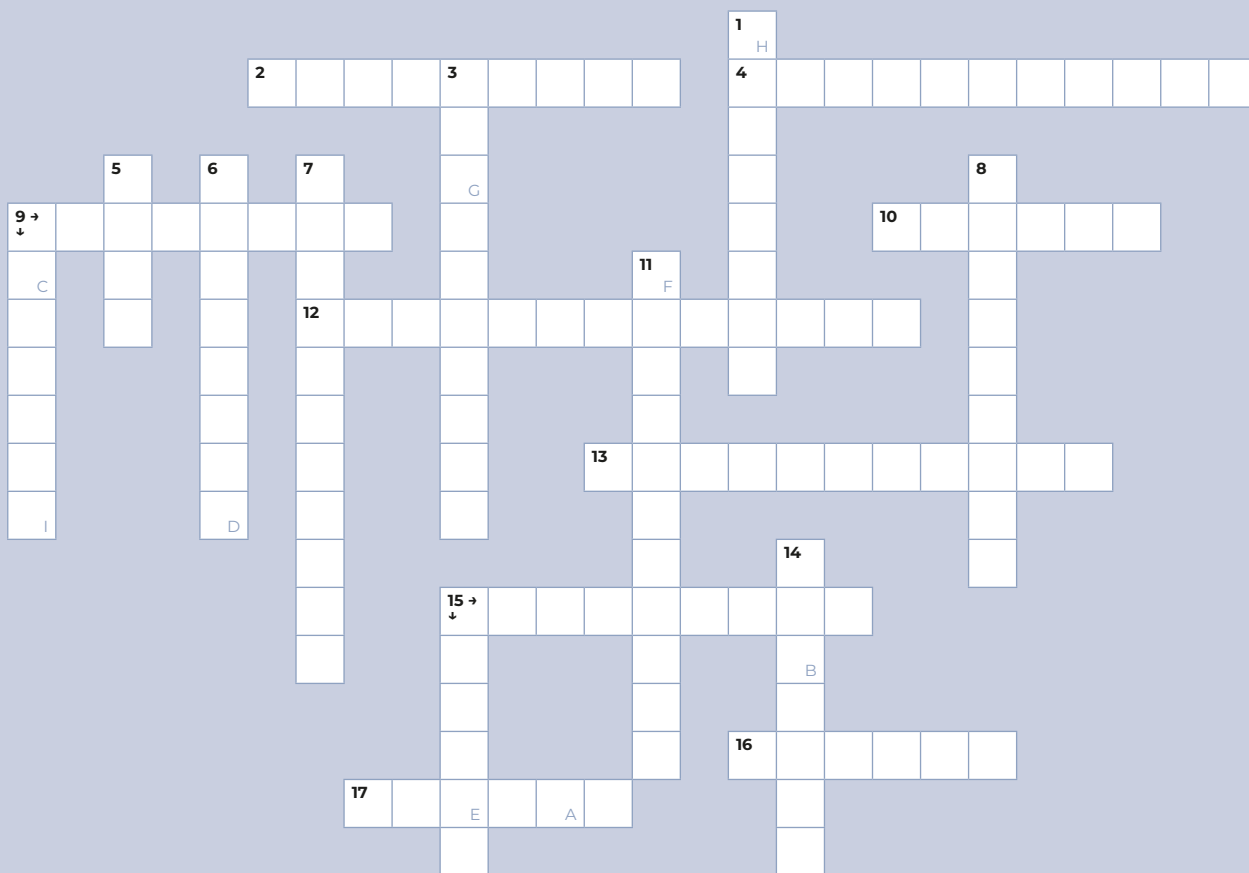
BEREIDING:

- 1 Vul een broodzak (of brik) met water, zet deze voorzichtig in de as en laat het water rustig koken. Je kan het water perfect zo koken zonder dat het brik of de zak vuur vat.
- 2 Snij de brandnetels en de ui zeer klein en doe deze in het kokend water, nog een bouillonblokje erbij en klaar is die soep.

Op Erfgoeddag kunnen jeugdbewegingen in stad Aalst vanaf 14 uur terecht op de grote markt voor een groot erfgoedspel.

tenera's crypto

- 1 Waar kwam de Ronde van Vlaanderen toe tot de eindmeet in 2011 verlegd werd naar Oudenaarde?
- 2 Wat staat er op de truitje voor de winnaar van het bergklassement in de Ronde van Zwitserland?
- 3 Hoe heet de heilige die in Smetlede aanbeden wordt?
- 4 In welke Denderlandse gemeente hadden de ouders van Willy De Bruyn een café?
- 5 Wat hebben de twee tegels en cirkels die het speelveld bij het vloerbollen markeren?
- 6 Op welk evenement in Brussel mogen de vendelzwaaiers van Alkuone jaarlijks optreden?
- 7 Wat produceerde de fabriek La Lédoise?
- 8 Wat werd er in 1911 aan de Gentseseenweg ter hoogte van de Welvaartstraat ingehuldigd?
- 9 → Welk ingrediënt wordt naast tin en lood nog gebruikt voor de kogeltjes van het balboogschieten?
↓ Wat moest er gebeuren met de melk terwijl verveelde boeren hun honden tegen elkaar lieten racen en zo de eerste hondenkoers ontstond.
- 10 Welke sport werd er op de Dender beoefend tijdens de Waterfeesten na de Tweede Wereldoorlog?
- 11 Waar in Denderland eindigde de Ronde van Vlaanderen voor amateurs van de jaren 60 tot 80?
- 12 Hoe werden de mensen genoemd die schepen jaagden langs de Dender?
- 13 Naam van het kaatsspel dat in de Denderregio wordt gespeeld (aan elkaar geschreven).
- 14 Op welke plaats in Oudenaarde werd het kaatsen verboden in de 13e eeuw.
- 15 → Welk liedje zingt een Vlaamse vink tijdens het vinkenzetten?
↓ Welke brochure gidst je langs spoor en Dender?
- 16 Vroeger was er een openluchtzwembad in Aalst. Op welk eiland, tussen de fabrieken en arbeiderswoningen, was dit?
- 17 Welk wapen wordt bij het schermen gebruikt naast de degen en de sabel?

Oplossing

A B C D E A F F G D D G H A E I

ERFGOED DAG

GAME

**zondag
27 april
2025**

De betekenis van sport en spel, vroeger en nu?
Ontdek het op Erfgoeddag.

erfgoedceldenderland.be/erfgoeddag

Haal meer uit je Erfgoeddag met de ErfgoedApp

Erfgoeddag is een initiatief van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw
v.w. Okeg Van Oost, 1998 PAF0, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.
Grasmarkt 105 bus 44, 1000 Brussel.

sporza

de zondag

UIT inVlaanderen.be

Vlaanderen
Vereniging werlt

2

combell